

ผลของการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรที่มีต่อความมีวินัยในตนเอง
ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*

THE EFFECTS OF TOKEN ECONOMY REINFORCEMENT ON SELF -
DISCIPLINE OF PRESCHOOL CHILDREN IN SCHOOLS UNDER SURAT
THANI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

กาญจนา บุษงอ

Kanchana Buhngo

กัณตวรรณ มีสมสาร

Kantawan Meesomsarn

ประพนธ์ เจียรกุล

Praphon Jearakul

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

E-mail: krukan_da@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร 2) เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และ 3) เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและระยะติดตามผลกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยเพศหญิงและเพศชายที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ณ โรงเรียนวัดสุทธาวาส อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำนวน 18 คน ได้มาโดยวิธี การสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบสอบถามความต้องการตัวเสริมแรงของเด็กปฐมวัย 2) แบบบันทึกอัตราการได้รับเบี้ยอรรถกรของเด็กปฐมวัย และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบวิลคอกซอล ซายน์ แรงค์ เทส ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น 2) หลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

* Received 23 June 2020; Revised 16 October 2020; Accepted 16 November 2020

สูงกว่าก่อนได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) หลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง แตกต่างจากระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร, ความมีวินัยในตนเอง, เด็กปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the development of self - discipline of preschool children while they were receiving token economy reinforcement; 2) to compare the levels of self - discipline of preschool children before and after receiving token economy reinforcement; and 3) to compare the levels of self - discipline of preschool children after receiving token economy reinforcement and during the follow - up period;. The research sample consisted of 18 female and male preschool children, aged 5 - 6 years, who were studying in the third year kindergarten level during the first semester of the 2019 academic year at Wat Sutthawas School, Chaiya district, Surat Thani province under Surat Thani Primary Education Service Area Office 2, obtained by cluster sampling. The employed research instruments were 1) a questionnaire on the need for reinforcement of preschool children; 2) a form for recording the rate of receiving token economy for preschool children; and 3) an observation form on self - discipline behavior of preschool children. Statistics for data analysis were the mean, standard deviation, and the Wilcoxon signed rank test. The research findings showed that 1) the preschool children who received reinforcement with token economy had higher development level of self - discipline; 2) after being reinforced with token economy, the preschool children's mean score of self - discipline behavior was higher than their counterpart mean score before receiving token economy reinforcement at the .05 level of statistical significance; and 3) significant difference at the .05 level of statistical significance was found between the preschool children's mean score of self - discipline behavior after being reinforced with token economy and their counterpart mean score during the follow - up period.

Keywords: Token Economy Reinforcement, Self - Discipline, Preschool Children

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 – 2559 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) ระบุถึงวัตถุประสงค์ของแผนไว้ว่า 1) พัฒนาคอนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา 2) สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และ 3) พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้เป็นฐานในการพัฒนาคอนและสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่า รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับคนในสังคมทุกช่วงวัยเพื่อให้ประเทศมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพซึ่งจะเป็นตัวแปรสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศให้ประสบความสำเร็จสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งกล่าวถึงสถานะของประเทศในปัจจุบันในแต่ละด้าน โดยได้ระบุถึงสภาพปัจจุบันด้านสังคมตอนหนึ่งว่า “คนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพทั้งด้านสุขภาพการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรม” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558)

วินัยในตนเองเป็นหัวใจหลักของการแสดงออกซึ่งคุณธรรม เนื่องจากวินัยจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองได้ รู้จักยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดสามารถกระทำสิ่งที่ได้ด้วยตนเองและรู้สึกกังวลเมื่อกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538) ความมีวินัยในตนเองนั้นไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่เกิดจากการเรียนรู้ การเลียนแบบและการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ซึ่งช่วงวัยที่เหมาะสมแก่การปลูกฝังหรือพัฒนาคือช่วงปฐมวัย เนื่องจากเด็กช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิด - 5 ขวบนับได้ว่าเป็นช่วงวัยทองของชีวิตและเป็นช่วงระยะที่มีความสำคัญที่สุดในการหล่อหลอมบุคลิกภาพและการวางรากฐานคุณภาพชีวิตของเด็ก เพื่อที่จะพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต หากเด็กได้รับการส่งเสริมและปลูกฝังความมีวินัยในตนเองตั้งแต่ช่วงปฐมวัยก็จะส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุขและสามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นได้ (จิตตินันท์ เดชะคุปต์, 2556); (อรุณี หรดาล, 2558)

การปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการฝึกวินัยของเด็กและสิ่งสำคัญคือการเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็กเพื่อให้เด็กได้สังเกตตัวแบบและฝึกปฏิบัติตาม และเมื่อเด็กเข้าศึกษาในสถานศึกษาซึ่งนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่นอกเหนือจากคนในครอบครัว ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมความมีวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นกับเด็กด้วยวิธีการต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะปลูกฝังความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ให้แก่เด็กปฐมวัย เนื่องจากความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญทั้งต่อตนเองและต่อสังคม หากเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะสองประการนี้จะส่งผลให้เด็กปฐมวัยประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ สามารถแก้ปัญหา

ต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ ที่กล่าวว่าเด็กที่มีความรับผิดชอบนอกจากสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเองแล้วยังสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี (ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ, 2556) เด็กที่มีความรับผิดชอบสูงมักจะเป็นคนที่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีความซื่อสัตย์ มีความเชื่อมั่นและมีความเป็นพลเมืองดีสูงด้วย อีกทั้งผลการสังเกตพัฒนาการของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนวัดสุทธาวาสแต่ละด้านพบว่า ตัวบ่งชี้ 5.1 ซื่อสัตย์สุจริต และ ตัวบ่งชี้ 5.4 มีความรับผิดชอบนั้นเด็กปฐมวัยยังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เหมาะสมตามวัยสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัย พบว่ามีผู้ให้ความสนใจในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ให้แก่เด็กปฐมวัยโดยใช้เทคนิคและนวัตกรรมต่าง ๆ มากมาย ประกอบกับผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและเชื่อว่าการทำให้เด็กปฐมวัยเกิดความรู้สึกพึงพอใจกับสิ่งที่ได้รับหลังจากแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้ว จะส่งผลให้เด็กมีความต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำ ๆ จนทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่คงทนถาวรได้ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการวางเงื่อนไข การกระทำของสกินเนอร์ที่มีความเชื่อว่า 1) พฤติกรรมหรือการกระทำใดหากได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้ม การเกิดพฤติกรรมนั้นอีก ส่วนพฤติกรรมหรือการกระทำใดหากไม่มีการเสริมแรงจะมีแนวโน้มความถี่ของพฤติกรรมนั้นลดลงและหายไปที่สุดในที่สุด 2) การเสริมแรงที่แปรเปลี่ยนทำให้การตอบสนองคงทนกว่าการเสริมแรงที่ตายตัว และ 3) การให้เสริมแรงเมื่อมีการแสดงพฤติกรรมที่ต้องการจะช่วยปรับหรือปลูกฝังนิสัยที่ต้องการได้ (หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม สำนักเทคโนโลยีการศึกษา, 2557) ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อส่งเสริมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยในครั้งนี้

เบี้ยอรรถกรเป็นเทคนิคการเสริมแรงประเภทหนึ่งที่สามารถใช้ได้ง่ายและไม่รบกวนต่อพฤติกรรมที่เด็กกำลังกระทำอยู่ นอกจากนี้สามารถนำมาแลกเปลี่ยนตัวเสริมแรงได้มากกว่าหนึ่งตัวขึ้นไป (สมโภชน์ เอี่ยมสุภชาติ, 2556) ผู้วิจัยพิจารณาว่ามีความน่าสนใจและเหมาะที่จะนำมาใช้ในการปรับพฤติกรรมของเด็ก โดยเด็กจะได้รับเบี้ยอรรถกรเมื่อแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์และสามารถนำเบี้ยอรรถกรไปสะสมหรือแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งของที่ต้องการตามเงื่อนไขการแลกเปลี่ยน ส่งผลให้เด็กเกิดความพึงพอใจและต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำ ๆ สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดทฤษฎีของ Kohlberg ที่เชื่อว่าเด็กปฐมวัยจะใช้การลงโทษและการได้รับรางวัลเป็นเครื่องตัดสินความถูก - ผิด โดยเด็กปฐมวัยจะเคารพและทำตามกฎเกณฑ์เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษและจะเลือกทำพฤติกรรมเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ (จิตตินันท์ เดชะคุปต์ และคณะ, 2560)

ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะนำเทคนิคการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมาใช้ในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น เบี้ยอรรถกรที่ผู้วิจัยใช้เป็นสติ๊กเกอร์ รูปดาว โดยกลุ่มตัวอย่างจะได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างสามารถนำไปสะสมหรือแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งของที่ต้องการตามเงื่อนไขได้ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยต้องการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านความมีวินัยในตนเองมากขึ้นเพื่อให้ได้ตัวเสริมแรงที่ต้องการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
3. เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและระยะติดตามผล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เด็กปฐมวัยเพศหญิงและเพศชายที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ณ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำนวน 2,820 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เด็กปฐมวัยเพศหญิงและเพศชายที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ณ โรงเรียนวัดสุทธาวาส อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 18 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามความต้องการตัวเสริมแรงของเด็กปฐมวัยขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามมีดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามสำหรับเด็กปฐมวัย

2.1.2 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการ คือ ความต้องการตัวเสริมแรงของเด็กปฐมวัยและระดับของความต้องการตัวเสริมแรงแต่ละชนิด

2.1.3 สร้างแบบสอบถามที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลพื้นฐาน

2.1.4 นำแบบสอบถามความต้องการตัวเสริมแรงของเด็กปฐมวัยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมและทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.1.5 นำแบบสอบถามความต้องการตัวเสริมแรงของเด็กปฐมวัยที่ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมในการนำไปใช้และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.1.6 นำแบบสอบถามความต้องการตัวเสริมแรงของเด็กปฐมวัยที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำอัตราการแลกเปลี่ยนเบี้ยอรรถกรและจัดทำข้อตกลงการใช้เบี้ยอรรถกร

2.2 แบบบันทึกอัตราการได้รับเบี้ยอรรถกรของเด็กปฐมวัยขั้นตอนการสร้างแบบบันทึกอัตราการได้รับเบี้ยอรรถกร มีดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบบันทึกอัตราการได้รับเบี้ยอรรถกรของเด็กปฐมวัย

2.2.2 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบบันทึกให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการ

2.2.3 สร้างแบบบันทึกที่จะใช้ในการบันทึกข้อมูล

2.2.4 นำแบบบันทึกอัตราการได้รับเบี้ยอรรถกรของเด็กปฐมวัยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมและทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.2.5 นำแบบบันทึกอัตราการได้รับเบี้ยอรรถกรของเด็กปฐมวัยที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

2.2.6 นำแบบบันทึกอัตราการได้รับเบี้ยอรรถกรของเด็กปฐมวัยที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2.7 นำแบบบันทึกอัตราการใช้เบี้ยอรรถกรของเด็กปฐมวัยที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนวัดพุมเรียง อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 20 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างโดยทำการสังเกตและบันทึกอัตราการใช้เบี้ยอรรถกร

2.2.8 นำแบบบันทึกอัตราการใช้เบี้ยอรรถกรของเด็กปฐมวัยมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นอีกครั้งก่อนที่จะนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.2.9 นำแบบบันทึกอัตราการใช้เบี้ยอรรถกรของเด็กปฐมวัยไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้าน ความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัย ศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยและศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการประเมินพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมย่อยด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัย

2.3.2 ศึกษาแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม ความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัย

2.3.3 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมและทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.3.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

2.3.6 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.3.7 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนวัดพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสังเกตและบันทึกผลการสังเกตตั้งแต่วันที่เริ่มต้น จนถึงวันที่สิ้นสุดการทดลอง จากนั้นนำผลการสังเกตพฤติกรรม มาคำนวณเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

2.3.8 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ

3.1 ระยะหาเส้นฐาน ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นเวลา 1 สัปดาห์พร้อมทั้งบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมโดยใช้แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองแล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ยเพื่อกำหนดค่าพฤติกรรมเส้นฐาน

3.2 ระยะทดลอง ผู้วิจัยทดลองให้การเสริมแรงโดยใช้เบี้ยอรรถกรแก่เด็กปฐมวัยเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ขณะทดลองผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กขณะปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน พร้อมทั้งบันทึกผล การสังเกตพฤติกรรมและบันทึกอัตราการได้รับเบี้ยอรรถกรของเด็กปฐมวัย

3.3 ระยะหลังการทดลองหรือระยะถอดถอน ผู้วิจัยหยุดให้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรแก่ เด็กปฐมวัย จากนั้นสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เช่นเดียวกับระยะหาเส้นฐาน เป็นเวลา 1 สัปดาห์ และบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรม จากนั้นนำผลการสังเกตมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม

3.4 ระยะติดตามผล ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยสังเกตหลังจากเว้นระยะสิ้นสุดการทดลองให้การเสริมแรงโดยใช้เบี้ยอรรถกร เพื่อสังเกตว่าหลังจากหยุดให้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรแล้ว เทคนิคนี้ยังส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของ เด็กปฐมวัยหรือไม่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

ทั้ง 4 ระยะมาหาค่าเฉลี่ยและนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางและกราฟเส้น

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับ การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและระยะติดตามผล

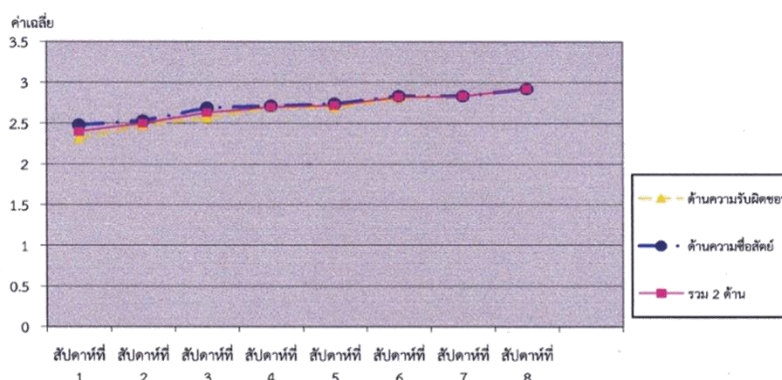
ผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาค้นคว้าพัฒนาการความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร (n = 18)

ช่วงเวลาในการทดลอง	พัฒนาการความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย					
	ด้านความรับผิดชอบ		ด้านความซื่อสัตย์		รวมทั้ง 2 ด้าน	
	M	SD	M	SD	M	SD
สัปดาห์ที่ 1	2.31	0.23	2.48	0.22	2.40	0.23
สัปดาห์ที่ 2	2.47	0.19	2.53	0.22	2.50	0.21
สัปดาห์ที่ 3	2.56	0.20	2.69	0.15	2.63	0.18
สัปดาห์ที่ 4	2.69	0.14	2.71	0.14	2.70	0.14
สัปดาห์ที่ 5	2.69	0.14	2.74	0.12	2.72	0.13
สัปดาห์ที่ 6	2.80	0.09	2.83	0.12	2.82	0.11
สัปดาห์ที่ 7	2.83	0.12	2.83	0.12	2.83	0.12
สัปดาห์ที่ 8	2.91	0.11	2.93	0.11	2.92	0.11
รวม	21.26	1.22	21.74	1.20	21.52	1.23
M	2.66	0.15	2.72	0.15	2.69	0.15

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยของแต่ละสัปดาห์ทั้ง 8 สัปดาห์มาเขียนเป็นแผนภาพปรากฏแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงพัฒนาการความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์
ของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

จากภาพที่ 1 จะเห็นว่าระหว่างได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร เด็กปฐมวัยแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สูงขึ้น โดยในช่วง 2 สัปดาห์แรกมีการพัฒนาที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ช่วงสัปดาห์ที่ 3 ถึงสัปดาห์ที่ 8 มีพัฒนาการที่สูงขึ้นแต่อัตราต่ำ

2. เด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สูงกว่าก่อนได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของ เด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

ความมีวินัยในตนเอง	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		T
	M	SD	M	SD	
ด้านความรับผิดชอบ	1.66	0.20	2.81	0.15	21.98*
ด้านความซื่อสัตย์	1.82	0.18	2.83	0.12	23.08*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยนั้นก่อนได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรับผิดชอบเท่ากับ 1.66 (SD = 0.20) และมีคะแนนเฉลี่ยด้านความซื่อสัตย์เท่ากับ 1.82 (SD = 0.18) แต่หลังจากได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรแล้วเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรับผิดชอบเท่ากับ 2.81 (SD = 0.15) และมีคะแนนเฉลี่ยด้านความซื่อสัตย์เท่ากับ 2.83 (SD = 0.12) เมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

3. เด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์แตกต่างจากระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและระยะติดตามผล

ความมีวินัยในตนเอง	หลังการทดลอง		ติดตามผล		T
	M	SD	M	SD	
ด้านความรับผิดชอบ	2.81	0.15	2.67	0.14	4.23*
ด้านความซื่อสัตย์	2.83	0.12	2.71	0.15	3.43*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยนั้นหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรับผิดชอบเท่ากับ 2.81 (SD = 0.15) และคะแนนเฉลี่ยด้านความซื่อสัตย์เท่ากับ 2.83 (SD = 0.12) แต่ระยะติดตามผล 2 สัปดาห์ โดยเว้นระยะห่างจากช่วงระยะหลังการทดลอง 2 สัปดาห์แล้ว เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรับผิดชอบเท่ากับ 2.67 (SD = 0.14) และคะแนนเฉลี่ยด้านความซื่อสัตย์เท่ากับ 2.71 (SD = 0.15) เมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่าระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาพัฒนาการความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรปรากฏว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่สูงขึ้นทั้งสองด้านสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1 คือ เมื่อได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ ที่สูงขึ้นและเมื่อวิเคราะห์พัฒนาการเป็นรายสัปดาห์ผลปรากฏว่า

1.1 ความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยในช่วง 2 สัปดาห์แรกมีการพัฒนาที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และช่วงสัปดาห์ที่ 3 ถึง สัปดาห์ที่ 8 ยังคงพัฒนาสูงขึ้นแต่อัตราน้อยกว่าช่วง 2 สัปดาห์แรก ทั้งนี้เนื่องจากช่วง 2 สัปดาห์แรกเด็กปฐมวัยให้ความสนใจกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเป็นอย่างมาก สะท้อนได้จากพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก เช่น การพูดคุยถึงสิ่งของที่เด็กต้องการแลกเปลี่ยน การนำสมุดสะสมสติ๊กเกอร์รูปดาวมานับทุกครั้งที่ได้สติ๊กเกอร์เพิ่ม การชักชวนเพื่อนให้ยื่นเข้าแถวตามลำดับให้เรียบร้อย เป็นต้น การแสดงพฤติกรรมของเด็กจึงเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน จากเดิมที่เด็ก

บางคนไม่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แต่เมื่อเด็กทราบเงื่อนไขการได้รับเบี้ยอรรถแล้ว เด็กพยายามแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากขึ้นแต่ยังไม่สม่ำเสมอและไม่เรียบร้อย เช่น เดิมที่เด็กไม่พับเก็บที่นอนเข้าที่หลังจากตื่นนอนต้องดักเตือนจึงจะปฏิบัติ แต่เมื่อเด็กทราบเงื่อนไขแล้วเด็กพับเก็บที่นอนเข้าที่ทันทีเมื่อตื่นนอนโดยไม่ต้องดักเตือน แม้ว่าการเก็บที่นอนยังไม่เรียบร้อยในช่วงแรก เมื่อเข้าสัปดาห์ที่ 3 ถึงสัปดาห์ที่ 8 เด็กเริ่มคุ้นเคยกับเทคนิคการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถแล้วและยังคงแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับคำกล่าวของ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต ที่กล่าวถึงการเสริมแรงว่า ในการเสริมแรงนั้นควรให้การเสริมแรงทุกครั้งที่เกิดพฤติกรรมเพราะจะทำให้พฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงนั้นมีความถี่ของการแสดงพฤติกรรมเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงต้นของการพัฒนาพฤติกรรมใหม่ ๆ และเมื่อพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นสม่ำเสมอแล้วได้รับการเสริมแรงตามช่วงเวลาหรือตามจำนวนครั้งของการแสดงพฤติกรรมจะทำให้พฤติกรรมที่พัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปนั้นเกิดขึ้นสม่ำเสมอ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2556)

1.2 ในช่วงทดลอง 8 สัปดาห์ พบว่า พฤติกรรมที่เด็กปฐมวัยสามารถปฏิบัติได้ดีเป็นพฤติกรรมด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนและการไม่นำของของผู้อื่นมาเป็นของตน สำหรับพฤติกรรมที่เด็กปฐมวัยยังปฏิบัติได้ไม่ค่อยดีเป็นพฤติกรรมด้านการจัดเก็บของใช้และของเล่นเข้าที่โดยครูยังต้องมีการดักเตือนในบางครั้งคราว ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมการจัดเก็บของใช้ของเล่นเข้าที่นั้นเป็นพฤติกรรมที่ยากและมีความซับซ้อน ส่งผลให้เด็กทำได้ช้ากว่าพฤติกรรมอื่นซึ่งมีความง่ายกว่า การสร้างเสริมพฤติกรรมจึงต้องใช้ระยะเวลานาน ครูควรชี้แนะแนวทางให้เด็กประพฤติปฏิบัติอย่างค่อยเป็นค่อยไป และฝึกฝน ให้เด็กปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความเคยชินและเป็นวิถีชีวิตในที่สุด นอกจากนี้การที่เด็กปฐมวัย จะสามารถจัดเก็บของเล่นและของใช้เข้าที่ได้นั้นเด็กต้องสังเกตและจดจำตำแหน่งการจัดวางของใช้และของเล่นได้ สอดคล้องกับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาตามแนวคิดทฤษฎีของ Piaget โดยจัดเด็กปฐมวัยอยู่ในขั้นพัฒนาการก่อนเกิดความคิดรวบยอดอย่างใช้เหตุผล ลักษณะเด่นในขั้นนี้คือ เด็กสามารถใช้สัญลักษณ์และคำต่าง ๆ ในการคิด และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามที่สายตามองเห็นเท่านั้น (พัชรี ผลโยธิน และคณะ, 2558) ดังนั้นครูผู้สอนควรทำสัญลักษณ์หรือสิ่งชี้แนะทางสายตาเพื่อให้เด็กรู้ว่าจะต้องวางของเล่นไว้ตำแหน่งใดและสามารถจดจำตำแหน่งได้แม่นยำขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของนฤมล นิยมหอม ที่ได้กล่าวว่าการจัดสภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก ครูผู้สอนควรจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดสวยงาม และปลอดภัย เพื่อให้เด็กเห็นแบบอย่างของความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเรียนรู้จากการเลียนแบบครู นอกจากนี้ครูควรจัดเก็บสื่อและอุปกรณ์ของใช้ให้เป็นหมวดหมู่และเอื้อให้เด็กสามารถทำสิ่ง

ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง อาจจัดทำสัญลักษณ์ที่มีความหมายต่อเด็กเพื่อช่วยให้เด็กจัดเก็บของเข้าที่ได้ด้วยตนเอง เป็นต้น (นฤมล เนียมหอม, 2549)

2. จากผลการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรปรากฏว่า พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรสูงกว่าก่อนได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 คือ หลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร เนื่องจากการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่สามารถใช้เสริมแรงแก่เด็กปฐมวัยทุกคนตามความต้องการของแต่ละคน โดยก่อนใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรผู้วิจัยได้สำรวจความต้องการตัวเสริมแรงของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล ตัวเสริมแรงที่นำมาใช้จึงตรงกับความต้องการของเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง ซึ่งตัวเสริมแรงที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ลูกบอล แก้วน้ำ กลองไสดินสอ สีไม้ ตุ๊กตา ปูนปลาสเตอร์ กระปุกออมสิน สมุดภาพระบายสี ดินน้ำมัน ดินสอและยางลบ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Skinner ที่เชื่อว่าแรงเสริมเป็นตัวแปรสำคัญของการเรียนรู้ พฤติกรรมใดที่บุคคลแสดงออกแล้วได้รับการเสริมแรงในสิ่งที่ต้องการจะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นถี่ยิ่งขึ้น (อรุณี หรดาล และคณะ, 2557) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดทฤษฎีของ Kohlberg ที่ได้แบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัยไว้ในระดับก่อนกฎเกณฑ์ เด็กปฐมวัยจะใช้การลงโทษและการได้รับรางวัลเป็นเครื่องตัดสินความถูก-ผิด โดยเด็กปฐมวัยจะเคารพและทำตามกฎเกณฑ์เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษและจะเลือกทำพฤติกรรมเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ (จิตตินันท์ เดชะคุปต์ และคณะ, 2560)

3. จากผลเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและระยะติดตามผลปรากฏว่า พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้าน ความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรแตกต่างจากระยะ ติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 3 คือ พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรไม่แตกต่างจากระยะติดตามผล ซึ่งผลดังกล่าวอาจเกิดจากระยะเวลาในการทดลองสั้นเกินไปที่จะพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กให้เกิดเป็นนิสัยที่คงทนถาวรได้ สอดคล้องกับคำกล่าวของกุลยา ตันติผลาชีวะ ที่กล่าวว่า ในการฝึกวินัยให้แก่เด็กนั้นเราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กได้ในทันทีทันใด ต้องฝึกซ้ำ ๆ

อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานเพื่อให้เด็กซึมซับและเกิดเป็นนิสัยได้ นอกจากนี้แล้วการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเป็นเทคนิคการเสริมแรงจากภายนอก หากเด็กแสดงพฤติกรรมแล้วไม่ได้รับการตอบสนองหรือไม่ได้รับตัวเสริมแรงที่ต้องการย่อมส่งผลให้ความต้องการแสดงพฤติกรรมนั้นถดถอยลง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542) สอดคล้องกับคำกล่าวของ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต ที่กล่าวว่า การใช้เบี้ยอรรถกรนั้นถ้าผู้ดูแลการใช้เบี้ยอรรถกรอย่างทันทีทันใดจะทำให้พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปแล้วกลับสู่สภาพเดิมหรือมีความถี่ของการแสดงพฤติกรรมนั้นลดลงทันที (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2556) ดังนั้นการส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยควรให้แรงจูงใจภายในร่วมด้วยดังที่ นฤมล เนียมหอม กล่าวว่า การสร้างวินัยในตนเองไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นได้ในเวลาอันรวดเร็วต้องเริ่มจากความรักที่เด็กมีต่อครูไปจนกระทั่งเป็นความผูกพันและเคารพรัก ครูจึงควรสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับเด็ก เมื่อเด็กรู้สึกรักใคร่ผูกพันกับครูเด็กจะยึดคำตักเตือนของครูมาเป็นความรู้สึกของตนเอง คำตักเตือนของครูจะกลายเป็นส่วนหนึ่งที่เด็กใช้เตือนตนเองในอนาคตซึ่งเป็นจุดกำเนิดของวินัยในตนเองของเด็ก ทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะอดทนอดกลั้นหักห้ามใจตนเอง เมื่อครูแสดงความรักให้เด็กได้รับรู้ เด็กจะเรียนรู้ที่จะแสดงความรักและเคารพครูและเอาสิ่งที่ครูสั่งสอนผสมผสานเข้าไปในจิตใจเด็กและเป็นแนวทางปฏิบัติให้เด็กในที่สุด (นฤมล เนียมหอม, 2549)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2) เด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) เด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงกว่าระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1) ครูผู้สอนควรจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เด็กเห็นแบบอย่างของความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเอื้อให้เด็กสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง 1.2) ครูผู้สอนควรขยายเวลาในการทดลองเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เด็กได้ฝึกซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานจนเกิดเป็นนิสัยได้ 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรมีการส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมเกม การละเล่น กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 2.2) ควรมีการศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยเปรียบเทียบผลระหว่างการใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและการใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การฝึกวินัยเด็ก. วารสารการศึกษาปฐมวัย, 3(2), 60-65.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2556). พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย. ใน อรุณี หรดาล และคณะ, ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา (Principles of Early childhood Education) (หน้า 1-78). (หน่วยที่ 5, พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์ และคณะ. (2560). จิตวิทยาและวิทยาการการเรียนรู้ (Psychology and Learning Methodology). (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). ทฤษฎีต้นไม้งจริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล เนียมหอม. (2549). การพัฒนากระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมของครูในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดการสะท้อนความคิดและการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาพรณ เอี่ยมสุภาชิต. (2556). การวิเคราะห์และการพัฒนาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย. ใน อรุณี หรดาล และคณะ, ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา (Principles of Early childhood Education). (หน่วยที่ 6, พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พัชรี ผลโยธิน และคณะ. (2558). การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย (Life Skills Development for Early Childhood). (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต. (2556). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม ฉบับปรับปรุง. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 - 2559. กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. ใน เอกสารประกอบการระดมความคิดเห็น ทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12. กรกฎาคม 2558. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม สำนักเทคโนโลยีการศึกษา. (2557). การประเมินและสร้างเสริมพฤติกรรมเด็กปฐมวัย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- อรุณี หรดาล. (2558). วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย. ใน พัชรี ผลโยธิน และคณะ, ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย (Life Skills Development for Early Childhood). (หน่วยที่ 7, พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรุณี หรดาล และคณะ. (2557). หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา (Principles of Early childhood Education) ฉบับปรับปรุง. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.